

1

2

4

3

1 Livet er bra for en liten gris på Virgenes gård i Hvarnes som nå blir et andelsbruk. 2 De som kjøper seg inn på gården kan hente ferske grønnsaker i åkeren. 3 Ekteparet Tore Jardar og Michelle Wirgenes går nye veier i landbruket. 4 Mange har allerede meldt sin interesse for å kjøpe seg inn på gården til Tore Jardar og Michelle. (Foto: Caroline Omlid)

Bondemegler

Vil du adoptere ei kaklende høne i Hvarnes? Tore Jardar og Michelle Wirgenes går nye veier i landbruket.

AKTUELT

Ut av blikkskuret kommer han vraltende. Den runde grisen med ett sort øre. Råna snøfter mot sola, dulter borti et par purker som slafser i seg kraftfor. Det er gode dager på Hvarnes vide sletter. Svalende sølepytter, villige purker, fuktig grass og Lågen klukkende forbi. Jo, livet er godt for en økologisk råne.

– Følg med, sier eier Tore Jardar Johannessens Wirgenes og nikker mot grisen.

– Denne er nemlig helt spesiell, det er derfor vi tar vare på han. Sjekk bak.

Og der, i solskinnet, henger en hvit og en sort testikkel.

– Vi måtte legge ut et bilde på Facebook, ler Michelle Skjønsholt Wirgenes.

– Aldri før har vi fått så mange tom-ler opp.

Det er tøffe tider for norske bønder. Fra 1999 til 2008 gikk antall gårdsbruk i Norge ned fra 70 000 til 49 000. Nå forsvinner 2000 i året.

– Det har oppstått en forestilling om at man enten må gi opp eller utvide stort. Satse massivt på ett produkt.

Tore Jardar Wirgenes lunter over jordene i Hvarnes. De gule gummistøvlelene surkler i søla. Svupp, svupp.

– Men sånn behøver det ikke å være, fortsetter han.

– Jeg mener man må satse bredt på lokalproduserte og sunne råvarer. Der ligger det et sug i markedet. Vår generasjon er opptatt av kortreiste og miljøvennlige varer.

Nei, det drives ikke monolandbruk på Virgenes Gård i Hvarnes. 400 gris, grassproduksjon, 600.000 gulrøtter, poteter, laksefiske, økospeltkorn, brokkoli, høns, løk.

– Jeg er bremsen og Tore Jardar gasen, ler kona Michelle.

– Tore Jardar har så mange ideer, men jeg mener det er viktig å teste ut at ting fungerer før vi forsøker noe nytt.

– Dette med andelsbruk har vi tenkt på i et par år, sier bonden selv.

– Nå var tiden moden. Målet i år er å få konseptet til å fungere i praksis.

Andelslandbruk (CSA – Community Supported Agriculture) er en form for direkte omsetning og dialog mellom gårder og forbrukere. Kjernen i ordningen er at forbrukere kjøper andeler av gårdens produksjon, eksempelvis ett år av gangen, og deler derved risikoen for årsvariasjoner i avlingene.

– Vi gir enkelt sagt folk mulighet til å være sin egen bonde, forklarer Tore Jardar Wirgenes.

– Andelsbruk vokser enormt ute i Europa, men i Norge mener jeg det finnes kun tre gårder hittil. Vi er det første i Vestfold.

Allerede har flymagasinet til British Airways vært her og laget reportasje. DFDS Seaways også.

– Det er helt utrolig egentlig, mumler bonden.

– Vi eksponeres over hele Europa.

Konkret vil en eventuell interessent i gården betale 3000 kroner for ett år.

– Man kan komme inn som andels-haver når som helst. Men det blir et oppstartsmøte omgående og påfølgende introduksjon. Det er viktig at gårdsdrifta som andelsbrukerne setter i gang, styres av andelsbrukerne selv. Løsningene blir vi enige om i fellesskap. Akkurat hvordan vi legger det opp må vi se i forhold til gruppa vi får. Er folk ivrige og ønsker å delta, eller vil man heller komme å høste når grønnsakene er modne? Det finnes mange muligheter og løsninger. Vi kan ha kokkekvalder med Eyvind Hellestrøm eller felles dugnader. Vi får se hvordan dette bærer i vei.

Blir du aksjonær på Virgenes gård får du følgende: Flere sorter grønnsaker og poteter med en estimert avling

på 125 kg per andel, fiskekort i Lågen, speltkorn og anledning til å male eget mel. Når jula kommer kan man bestille ferskt svinekjøtt. Og ikke minst; du kan adoptere ei kaklende høne på fulltid.

– Vi la ut dette for ei uke siden og responsen har vært enorm. Allerede er halvparten av hønene adoptert bort, forteller bonde Wirgenes.

– Jeg har telefoner fra Røros og Oslo. Det er utrolig spennende.

Grunderen har sendt kona inn i hønsehuse, men ingenting hender.

– Du får mase på dem, hoier han.

En hvit tornado virvler ut. Bonden gliser.

– Du skjønner, de pleier å ruge på denne tida og er ikke så villige til å flytte på seg.

Kjøper du en andel i gården ved Lågens breidd, får du ei høne med ditt navn på foten.

– Vi kan dessverre ikke garantere at alle eggene vil komme fra akkurat den høna, det ville blitt en voldsom jobb for oss.

– Og det er faktisk et viktig poeng, fortsetter kona Michelle.

– Når man driver et andelsbruk skal andelshaverne ta sitt ansvar. I starten kommer vi til å ta en del av jobben, selvfølgelig, men på sikt skal det meste styres av våre innkjøpere.

– Blir det ikke veldig mye mennesker her på gården?

– Vi har snakket en del om dette, svarer Michelle Wirgenes.

– Og for oss blir det nødvendig å trekke et skille mellom jobb og det private. Jeg jobber fullt som lærer i Holmestrand og Tore Jardar har mye å gjøre som bonde.

Hun stryker seg over magen. I august blir familien en til.

– I starten har vi laget en liten miniatyrtutgave av gården oppe ved låven, hvor folk kan komme å forsyne seg, sier Tore Jardar.

– Fungerer dette, vil vi ekspandere. Vi har stor tro på denne metoden. Det handler om å finne nye måter å drive landbruk på, hvor man kutter vekk ledene mellom bonde og forbruker.

Ekteparet vasser i summende kløvereenger. Der vokser nypoteter, der borte speltkorn, og bak dem spirer gulrøtter.

– Dette området her kaller vi bare barnehagen, forteller Michelle.

På ei åpen slette nærmer ei lita klynge gryntende gris seg.

– De grisene vi har her er for første gang adskilt fra mammaen sin og er nokså pågående. De liker å nappe folk i gummistøvlelene.

– Visste du, spør Tore Jardar.

– At hvis en økologisk gris kun spiser friskt gress, er det kjøttet sunnere enn oppdrettslaks? Vi er opptatt av at dyra våre skal ha det godt. At de trives, har frihet og luft rundt seg.

Mesterkokk Eyvind Hellestrøm mener svinekjøttet fra Virgenes er landets beste.

– Foreløpig slipper vi ikke andelsbrukerne vår inn i det daglige stellet med dyra. Heller blir det sånn at man kan legge inn bestilling om kjøtt, for eksempel før jul. Så får vi se hvordan det blir videre. Alt er mulig.

Etterpå, vandrende langs en gjørmete skogsvei, snur Tore Jardar Wirgenes seg.

– Poenget for andelshaverne våre er at aktiviteten her på gården skal bli mest mulig lik driften på gården. Du må ut i åkeren, inn til hønene, male ditt eget mjøl.

Han trekker støvlen opp av søla.

– Det skal ikke være noen fornøyelsespark detta.

Siw Normandbo

33 16 30 53 • siw.normandbo@op.no